

Refah İktisadi, Kamusal Mallar ve Yaşam Memnuniyeti Kitap İncelemesi

Gamze MERCAN ¹

¹ Araş. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü, Konya, Türkiye
gamze.yilmaz@erbakan.edu.tr
(Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

Makale Bilgileri	ÖZ
<p>Makale Geçmişi Geliş: 05.05.2021 Kabul: 19.08.2021 Yayın: 30.12.2021 Anahtar Kelimeler: Baskı grupları, Baskı aktörleri, Politika transferi, Kamu politikası</p> <p>JEL Kodları: H1, H70</p>	<p>Yaşam memnuniyetini belirlemede yaşama yönelik belirleyicilerin yanı sıra kamusal malların sunumundan bireylerin memnuniyet düzeyleri de belirlendiğinden, vatandaşların bu mallardan elde ettikleri faydalar ve fayda yaratıcı konumda olan mallar arasında da bir kıstas yapması olagelmektedir. Son dönemlerde ivme kazanan bu yöntemde kamu politikaları geliştirilirken, bireylerin kendilerini tatmin edecek mal düzeyini kamuya kıyasla daha iyi tespit ederek tamamlayıcı bir unsur olarak ele alınmaktadır. Refah devleti açısından konuyu ele alan yaşam memnuniyeti kapsamında, sosyal refah devletinin vatandaş odaklı yaklaşımlarını ve devletin topluma mal ve hizmet sunma fonksiyonu ile birleştirerek kamusal mal ve hizmetlerde vatandaş memnuniyeti ile refah ilişkisi ele alınmaktadır. Bu yazıda, yeni gelişen bir yöntem olarak yaşam memnuniyeti incelenmesi veya analizlere dâhil edilmesi hususunda iktisadi teorik olarak dayandığı hususlardan birinin de refah iktisadi olduğunun açıklığa kavuşturulabilmesi amaçlanan kitaptan yapılan alıntılar vasıtasıyla kısaca bir değerlendirme ve kitabın tanıtımı yapılacaktır. Bu kitaptaki çıkarımlar ise kamusal mal ve hizmetlerin sunumuna bireylerin dâhili ile refah iktisadi açısından konunun değerlendirilmesi, hem Türk hem de dünya literatüründe bu kapsamda bir çalışmaya rastlanmaması göz önünde bulundurulduğunda, kitap, özgün bir çalışma olarak nitelendirilmelidir.</p>

Atf/Citation: Mercan, G. (2021). Refah İktisadi, Kamusal Mallar ve Yaşam Memnuniyeti (Kitap Tanıtımı), *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 263-264.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Kitapta incelenen kavramlar arasında refah iktisadına katkı yapan görüşler genel bir değerlendirme ile bir toplumda alınan kararların, toplumu oluşturan bireylerin tercihlerine göre şekillendiği anlayışını ifade eden metodolojik bireysellik ilkesini kabul etmektedir. Bireye atfedilen bu önem yönetim anlayışlarının bireysel tercih ve kararlara önem veren bir yapıya dönüşmesine de sebebiyet vermiştir (2019, s. 2). Mutluluk ve yaşam memnuniyeti metodolojilerinde bireylerin tercihlerini açığa kavuşturmak ve tükettikleri mallardan elde ettikleri faydaya bağlı olarak değişen memnuniyet düzeylerini ölçebilmek adına anketler kullanılmaktadır (2019, s.2).

Yaşam memnuniyeti yönteminin ölçü birimi, insandır. Yaş, cinsiyet, gelir, etnik köken gibi içsel unsurların yanı sıra aile, kültür, yerleşim yeri gibi insana etki eden çevresel (dışsal) faktörleri analiz ederek bireylerin yaşam ve mal-hizmet memnuniyetlerinden mal ve hizmetlere yönelik bireysel tercihlerine, mal-hizmetlerin sunum düzeyinden hizmet sunucu konumunda bulunan kamunun sunum performansına bireysel fayda fonksiyonlarının tespitinden bir sosyal refah ölçütü olmasına ve siyasal güvene dek birçok bilgiyi açıklığa kavuşturmaktadır (2019, s. 15). Çalışmanın neo-klasik iktisat ve kamu tercihi teorilerinin metodolojik bireysellik anlayışının alt dalı olan mutluluk/memnuniyet ekonomisi kapsamında birden fazla amacı bulunmaktadır. Bir bireyin refahının özgür tercihleri altında tükettiği mal ve hizmetlerden elde ettiği fayda ya da faydanın tezahürü olan memnuniyet ile ölçüldüğü

varsayımı altında bireylerin memnuniyetleri ile refah arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılmasına önem verilmektedir (2019, s. 17).

Mutluluk ekonomisinin refah iktisadının bir alt birimi olarak değerlendirilmesinin sebebi ise gelir, fiyat gibi parasal aktörlerin dışında bireylerin memnuniyet, mutluluk, acı, huzursuzluk gibi beyanları ile elde edilen faydayı ve parasal zenginlik dışında var olan refaha ulaşmayı amaçlamasındandır (2019, s. 62). Ayrıca bir ürünün veya hizmetin bunları kullanacak olan tüketicuyu gelecekte tam olarak memnun edip etmeyeceği ise beklentilerle açıklanmaktadır. Genel anlamda beklentiler hizmetlere yönelik memnuniyeti etkilemekte merkezi bir rol oynadığından beklentilerin ve memnuniyetin zaman içindeki değişimlerini takip etmenin vatandaşların memnuniyetini kamusal mal ve hizmetlerin kalitesini ve sonuç olarak hizmet sunucunun performansını arttıracığı düşünülmektedir (2019, s. 81).

Bireylerin kendi çıkarlarını ve toplulaştırılmış toplum çıkarını azamileştirmeleri süreci, bireylerin yaptıkları rasyonel seçimlerle ilişkilidir. Bireyler bugünkü davranışlarını gelecekle ilişkili beklentilerini temel alarak belirlemektedirler ve bu yönde seçimlerini gerçekleştirirken gerekli ve yeterli bilgiye sahip olduklarından tercihleri dolayısı ile yaptıkları kısa süreli hataları tekrarlamayacaklardır. Bu durumda üretici ve tüketici arasında tamamen piyasa koşullarının hüküm sürdüğü “*gönüllü değişim*” meydana gelecek ve serbest piyasa mekanizması optimal çözümler üreterek sosyal faydayı azmileştirecektir (2019, s. 137). Bireylerin tercihlerini açıklatarak kamusal mal ve hizmetlerin sunumunda tahsisin etkin gerçekleştirilebilmesi, böylelikle kamu harcamalarının azaltılması, bütçelerin düzgün oluşturulması, vergilerin bozucu etkilerinin azaltılması vatandaşın istediği şekilde ve kalitede mal sunulması ve böylece hizmet sunucu olan yönetimlerin performanslarının ölçülmesi için de yaşam memnuniyeti yöntemi kullanılmaktadır (2019, s. 139).

Uygulanan politikaların toplumda yarattığı etkiler veya maruz bıraktıkları parasal yüklerden ziyade iktisaden en küçük hücre olan bireyin ihtiyaç tatminini sağlayabilme ve kendisine sunulan unsura yönelik olarak beklediklerini alıp alamama açısından yaşam memnuniyeti ile refah iktisadı arasında ilişki bulunmaktadır. Yaşam memnuniyeti yönteminin, bireysel tercihlerin açıklığa kavuşturulması, fayda fonksiyonlarının saptanması, fayda aracılığı ile bireylerin ve toplumların refah düzeylerine ulaşılması gibi ekonomik katkılarının yanı sıra sosyal gelişmiş düzeyi içinde oldukça önemli olan vatandaş memnuniyetinin sağlanması sosyal kalkınmaya da hizmet etmekte ve birçok konuda siyasi karar alma mekanizmasına ve politikacılara yol gösterici olmaktadır. Bu ise yaşam memnuniyeti yöntemini subjektif yöntemler bağlamında yine refah iktisadı ile buluşturmaktadır (2019, s. 142).

Kamusal malların sunumu irdelenerek yaşam memnuniyeti yöntemi ve bu yöntemden elde edilen bilgiler yine refah iktisadı çerçevesinde incelenen bu kitapta, yaşam memnuniyeti anketi ile bireylerin elde ettikleri fayda ile bu fayda dolayısıyla tecrübe ettikleri memnuniyetleri ve bu memnuniyetlerinin refahıyla olan ilişkisine değinilmektedir. Çalışma, yeni gelişen bir yöntem olarak yaşam memnuniyeti incelenmesi veya analizlere dâhil edilmesi hususunda iktisadi teorik olarak dayandığı hususlardan birinin de refah iktisadı olduğunun açıklığa kavuşturulabilmesi amaçlanmaktadır. Kitapta refah iktisadı ile bireylerin kamusal mal ve hizmet memnuniyetlerine yönelik algılarının hangi ölçeklerde ilişkili olduğu, bağlantıların nasıl kurulması ve kurgulanması gerektiği ile Neo-klasik iktisadın rasyonel beklentiler kuramındaki geleceğe yönelik beklentilerin bugünkü kamusal mal ve hizmet sunum hizmet ve kalitesini nasıl etkilediği teorik çerçevede ele alınmıştır. Bu çalışmanın tasarımı genel olarak literatürde var olan bir kurgu çerçevesinde ancak yeni bir bakış açısı ile oluşturulmuştur. Ancak kitap, kamusal mal ve hizmetlerin sunumuna vatandaşların dâhili ile refah iktisadı açısından ilk kez yaşam memnuniyeti konusunu değerlendirilmesi bağlamında özgün bir çalışma olarak nitelendirilmelidir.

KAYNAKÇA

Refah İktisadı, Kamusal Mallar ve Yaşam Memnuniyeti. (2019). (S. E. Gümüş Özuyar) Ankara: Sonçađ Akademi Yayınları.